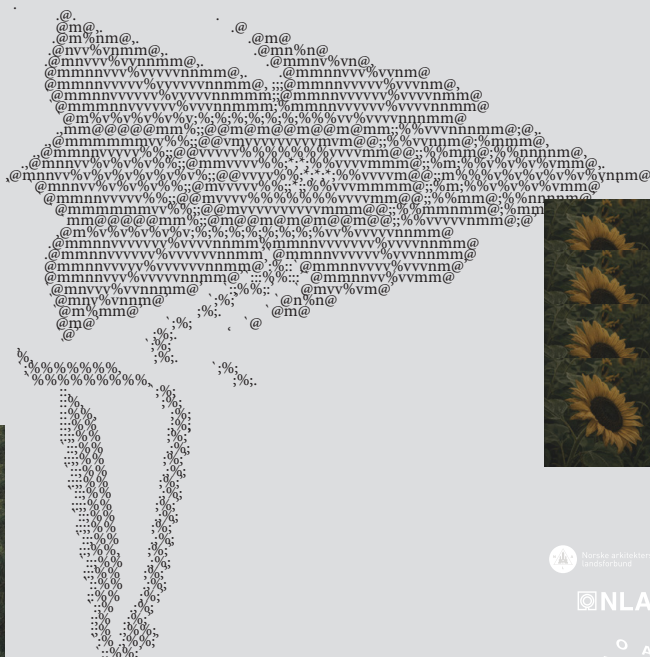

Norske arkitekters
landsforbund

Architecture Oslo Triennale

Plakaten for konkurransen

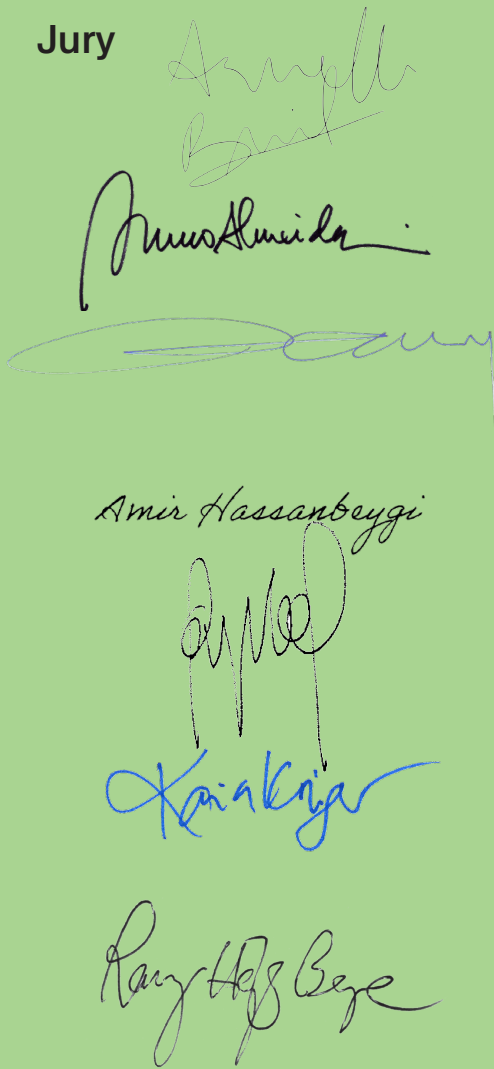
Naturen kaller!

Vinnere	Materialer <i>Anti 4G-mast</i> Sanden+Hodnekvam arkitekter
	Bygninger <i>Under Idioten</i> EHHA Arkitekter
	Områder <i>Mellom husene</i> Sofie Randall King, landsskapsarkitekt Tara Lu Christensen Steihaug, landskapsarkitekt
	Systemer <i>Vi må endre loven før loven endrer oss</i> Peder Brand, arkitekt
Hedrende omtale	Materialer <i>Kling o ´ klokka</i> Audun Hellemo, arkitekt Kristin Jahr Hilde, arkitekt
	Bygninger <i>Det vi allerede har</i> Jørgen Stuenes, arkitekt
	Områder <i>Det blir bedre før</i> Adrian Hildrum, arkitekt Kristian Kamp Iversen, landskapsarkitekt
	Systemer <i>99 problemer</i> Lala Tøyen, arkitekt/landskapsarkitekt
	<i>Gull og grønne skoger</i> Andrea Woldstad, arkitekt
	<i>Når menneskene er borte</i> Aleksander Weiss, landskapsarkitekt

Sponsorer

Jury

Armelle Breuil	Arkitekt MNAL
Nuno Almeida	Landskaparkitekt MNLA
Julian Lynghjem	Arkitekt
Amir Hassanbeygi	landskapsarkitekt MNLA
Øystein Rø	Arkitekt MNAL
Kaia Hellstrøm Krüger	Arkitekt MNAL
Rannveig Hägg Berge	Juryens sekretær: Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Juryens sammensetning sikret en faglig og grundig vurdering av de innleverte forslagene. Jurymedlemmene bestod av fire arkitekter og to landskapsarkitekter

1 Konkurransen

Naturen kaller! er fire idékonkurranser som utforsker hvordan arkitektur kan bidra til en framtid der naturens premisser får større betydning for hvordan vi bygger, gjenbruker, planlegger og utvikler samfunnet. Konkurransene spenner fra det konkrete til det systemiske – fra materialvalg og transformasjon av eksisterende bygninger til arealplanlegging og samfunnets styringsverktøy.

Gjennom oppgavene utfordres deltakerne til å undersøke nye perspektiver på forholdet mellom natur, ressurser og menneskeskapte omgivelser. Hva skjer når naturen ikke lenger er noe vi tar hensyn til, men noe som setter rammene for utviklingen? Hvordan kan arkitektur bidra til å skape løsninger som er både ambisiøse, gjennomførbare og relevante for vår tid?

Konkurransene er åpne for både studenter og profesjonelle innen arkitektur, landskapsarkitektur og planlegging. Det er mulig å levere forslag til én, flere eller alle oppgavene.

Det kåres én vinner i hver konkurranse. Vinnerne og et utvalg av forslagene vil bli samlet i en utstilling som inngår i Oslo arkitekturtriennale 2026, med tittelen «Hva om naturen kommer først?». Utstillingen vises i Sofienberg kirke fra 17. september til 1. oktober, og er planlagt vist flere steder i Norge.

Konkurranseserien beveger seg fra det konkrete til det systemiske og undersøker hvordan naturen kan påvirke beslutninger på ulike nivåer.

Materialer handler om det fysiske møtet mellom mennesker, sted og materialer. Oppgaven undersøker hvordan materialet selv kan være utgangspunktet for arkitekturen.

Bygninger retter blikket mot eksisterende ressurser. Her utforskes hvordan tomme eller underutnyttede bygg kan få nytt liv gjennom ombruk, transformasjon og samspill med nærnaturen.

Områder løfter perspektivet til byer og landskap. Deltakerne utfordres til å forestille seg hvordan steder kan utvikles når naturens systemer og tålegrenser er styrende for planleggingen.

Systemer undersøker rammene som former samfunnet. Oppgaven handler om etikk, lover, politikk, samfunnsfilosofi og andre mekanismer som påvirker hvordan natur forvaltes og bygges ned.

Bilde 1. Juryering. Foto: Rannveig Hägg Berge, Arkitektforbundet

Bilde 2. Foto av juryering. Foto: Rannveig Hägg Berge, Arkitektforbundet

I samarbeid med Norske landskapsarkitekter (NLA), Arkitektur Norge (DOGA) og Oslo Arkitekturtriennale, gjennomførte Norske arkitekters landsforbund (NAL) fire idékonkurranser som på sitt eget vis belyser temaet under årets arkitekturtriennale, «what if nature comes first?»

Konkurransen ble utlyst 4.juni 2026, og frist for innlevering var 16.juni. Juryering pågikk i uke 26, og det ble kåret én vinner i hver konkurranse. Vinnerne ble meddelt fredag 26.juni.

Juryen trakk i tillegg frem andre bidrag som tas med i utstillingen. Lansering av juryrapport og offentliggjøring av vinnerne var 17.september 2026 under åpningen av arkitekturtriennalen og utstillingen i Sofienberg kirke.

Konkurransen ble gjennomført anonymt, og løsningsforslag ble levert kun med motto. Det kom inn totalt femti forslag fordelt på de fire konkurransene:

- Materialer 10
- Bygninger 5
- Områder 16
- Systemer 19

Bilde 3. Juryering. Foto: Rannveig Hägg Berge, Arkitektforbundet

1.3

Juryering

Hver idékonkurranse hadde sine egne evalueringskriterier. Følgende kriterier ble lagt til grunn i evalueringen:

- Materialer – rett materiale på rett sted**
- Materialforståelse og presisjon
 - Evne til å skape orientering og ankomst
 - Samspill med eksisterende arkitektur og landskap
 - Klar idé – fra enkel til utvidet løsning

- Bygninger og nærnatur – ombruk, gjenbruk og transformasjon**
- Klarhet og overbevisningskraft
 - Forståelse av eksisterende bygg og sted
 - Kvalitet og presisjon i transformasjons-, ombruks-, og/eller gjenbruksgrep
 - Samspill mellom bolig, nabolag og natur

- Områder – planlegging i tråd med naturen**
- Natur som premiss: I hvilken grad naturen faktisk styrer – også der det begrenser utbygging.
 - Oversettelse og klarhet: Evnen til å formulere én tydelig romlig idé som kan leses umiddelbart.

- Systemer – etikk, samfunnsfilosofi, politikk og ideologi**
- Presisjon og klarhet:
- Evnen til å formulere et tydelig, avgrenset og forståelig forslag.
- Styringskraft:
- I hvilken grad forslaget etablerer konkrete føringer som kan påvirke praksis og beslutninger – og faktisk sette naturen først.

Bilde 4. Foto av juryen.

1.4

Juryens generelle tilbakemelding

Idékonkurransene har fanget opp forslag fra alle de arkitekturfaglige disiplinene, og selv med et stramt innleveringskrav, så var materialet som skulle gjennomgås, imponerende. Juryens diskusjoner har gått fra å diskutere vind som materiale til forslag om nye lover. Å se alle innfallsvinkler som finnes i arkitekturfaget for å løse naturkrisen vi er i, gjør en håpefull.

Oppgaven om systemer var den som flest hadde svart på. Det viser en tydelig retning og interesse i faget for hvor vi må rette oppmerksomheten, og hvordan faget er i endring. Bruk av humor og kløkt går igjen i forslagene, men alltid med et alvor i bunn.

I tillegg til nye lover eller nye paragrafer i eksisterende lovverk, var det var flere løsninger som tok opp i seg økonomiske insentiver for hvordan man kan gi endring av praksis. Mens andre igjen så på løsninger som ga troll eller hakkespett innsigelsesrett i byggeplaner, løsninger som snur på dagens hierarki.

Oppgaven om områder skulle utformes som et postkort. Flere av forslagene evnet det å presentere en større idé gjennom et visuelt presist eksempel. Det er vakre illustrasjoner av en fremtid der naturen kommer først i planlegginga, fra kjente steder i Norge, men også New Zealand og Island. Formatet er besnærende, og ga både alvor og humor fra avsenderne.

Oppgaven om bygninger og nærnatur var på forhånd forventet å få inn mange forslag gitt at det var den mest konkret arkitektfaglige, men det er tydelig av detaljeringsgraden på leveransene at oppgaven var stor. Forslagene som kom inn var gjennomarbeidede løsninger for konkrete bygg og steder, og viser et tydelig engasjement for bygninger og strukturer man har i sitt lokalmiljø og har tilhørighet til. Forslagstillernes evne til å formidle sine prosjekter til ordførere rundt om i Norge, håper juryen vil inspirere flere, og åpne samtaler i det offentlige om transformasjon og ombruk av eksisterende bygg og landskap.

Materialoppgaven ga forslag på hva materialer er i vid forstand. Ombruk og gjenbruk av byggematerialer, undersøkelser av nye materialer av planter og plast. Noen forslag var mer stedsspesifikke enn andre, hvor man så på det skalerbare eller flyttbare med materialer til låns. Alle forslagene var utformet som installasjoner som inviterer til bruk eller refleksjon. De synliggjør hvordan slike undersøkelser kan gjøres tilgjengelige og relevante for et bredere publikum.

John Sanden, arkitekt MNAL
Ingvild Hodnekvam arkitekt MNAL

Løsningsforslag

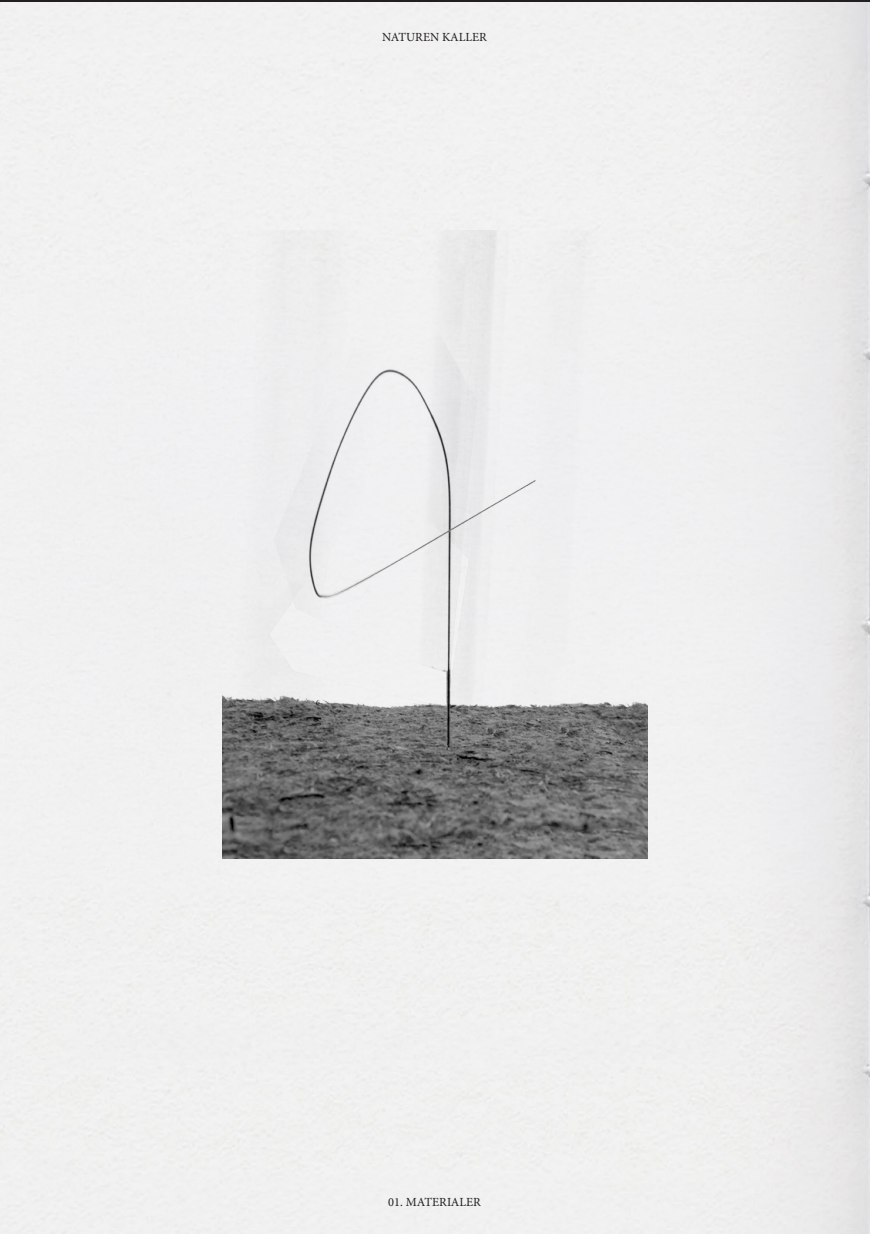
Anti 4G mast

Sanden+Hodnekvam arkitekter

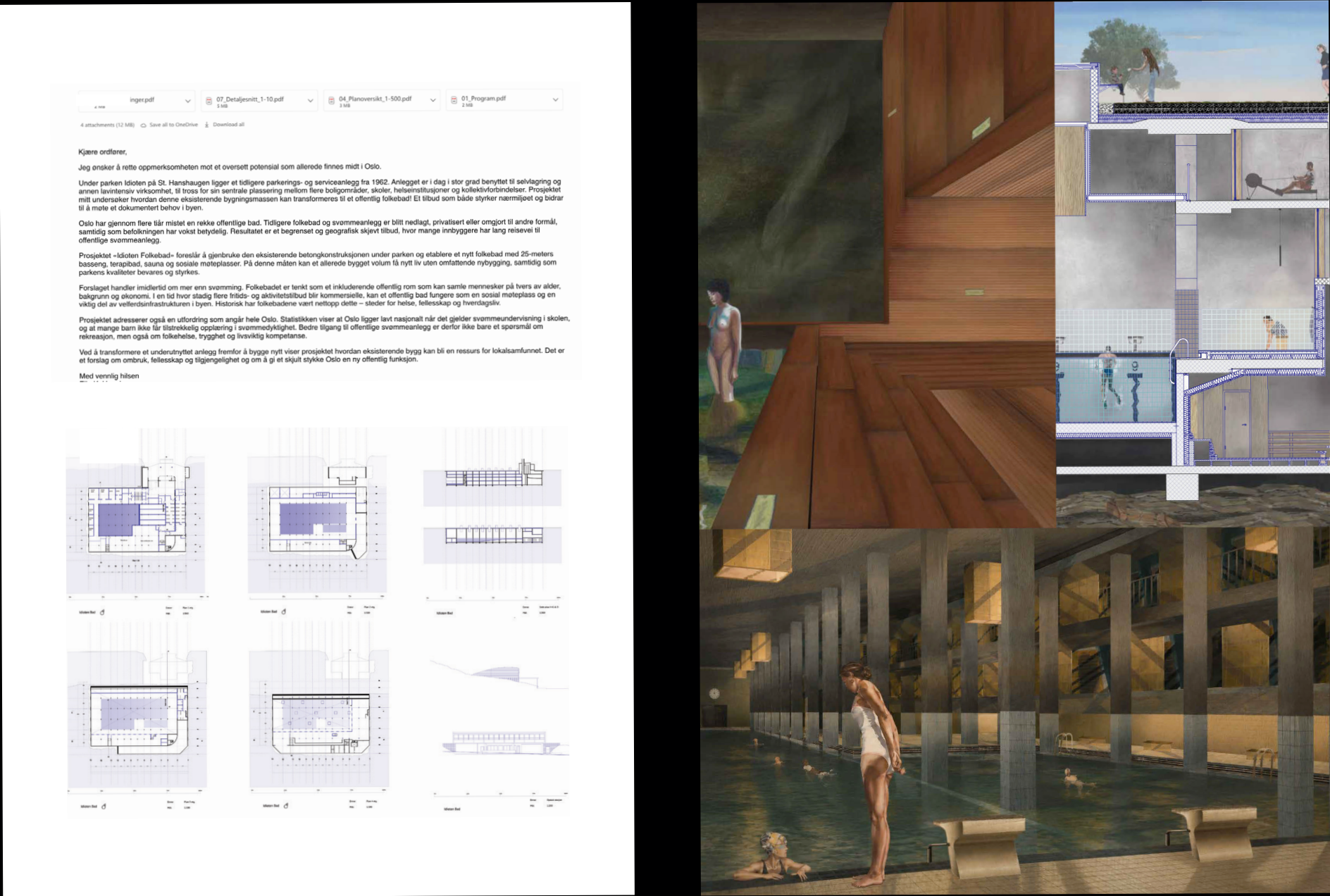
Forslaget «Anti 4G-mast» er en sterk vinner. Masten er presis og vakker, skaper et rom for undring og åpner for en ny forståelse av materialitet. Modellen er skalaløs, men viser tydelig hvordan masten kan fungere som et landemerke og et signal ved ankomst til kirken.

Forslaget gjør materialoppgaven til en undersøkelse av det vi ikke kan se ved første øyekast. Det inviterer til en større diskusjon ved å foreslå å fjerne, fremfor å legge til. Internett behandles som et materiale – noe vi kan redusere, puste uten, og dermed gi større plass til materialene og omgivelsene som allerede omgir oss.

Masten er et tydelig svar på oppgaven, men har samtidig et selvstendig potensial som installasjon, uavhengig av sted. «Anti 4G-mast» gjør materialoppgaven til en undersøkelse av det immaterielle. Ved å forestille seg fraværet av digital infrastruktur retter forslaget oppmerksomheten mot materialene, landskapet og nærværet som allerede omgir oss.

Løsningsforslag

Løsningsforslag

Ella Henningsen, arkitekt

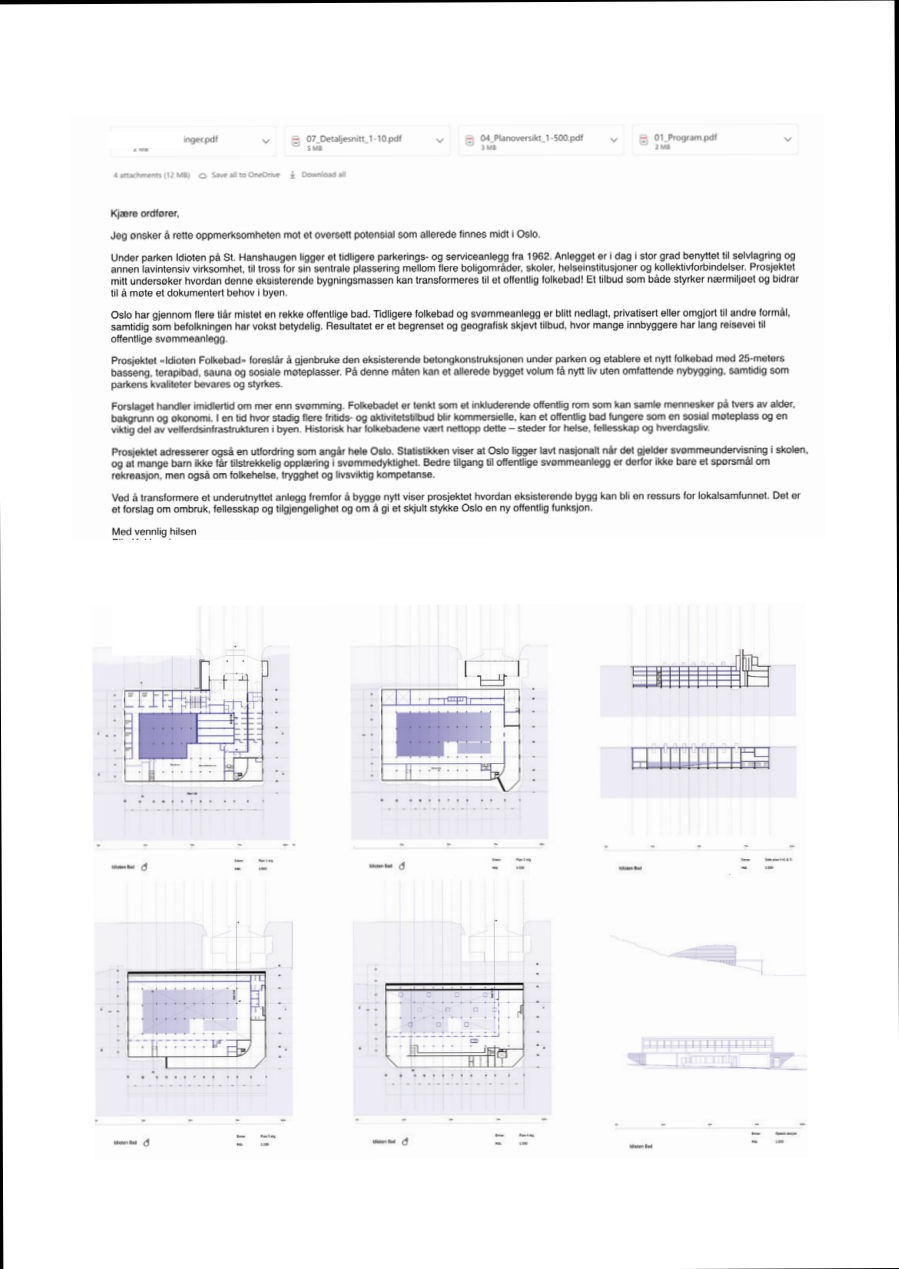
Under Idioten

EHHA Arkitekter

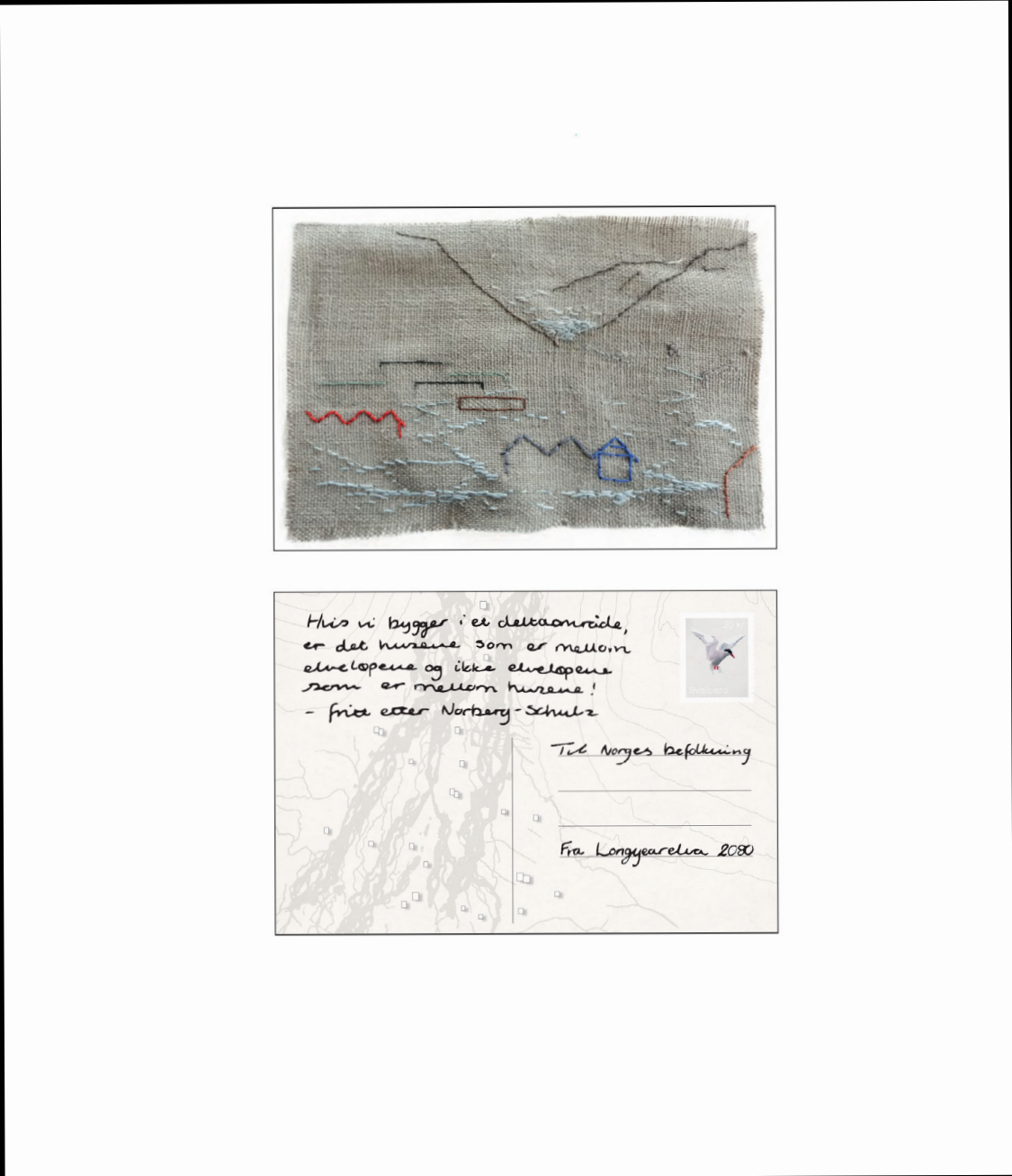
«Under Idioten» er et vakkert presentert forslag som gir innblikk i en av Oslos skjulte muligheter. Prosjektet transformerer et underjordisk anlegg under parken Idioten på St. Hanshaugen til et folkebad. Det er tydelig at forslaget springer ut av en større skoleoppgave, men det er godt tilpasset denne konkurransen.

Et sentralt plassert folkebad svarer på et reelt behov i Oslo, samtidig som plasseringen gir prosjektet et betydelig potensial som nabolagsfunksjon. Forslaget viser en sterk forståelse for transformasjon ved å ta utgangspunkt i et eksisterende rom og la dets kvaliteter definere den nye funksjonen – fremfor å tilpasse rommet til et forhåndsdefinert program.

Illustrasjonene er stemningsfulle, og de presise detaljtegningene gir prosjektet både troverdighet og overbevisningskraft. E-posten til ordføreren er klar og velformulert, og argumenterer overbevisende for hvilke ringvirkninger denne transformasjonen kan få – nettopp på dette stedet. Juryen er spent på om ordføreren har svart.

Løsningsforslag

Løsningsforslag

Sofie Randall King, landskapsarkitekt
Tara Lu Christensen Steihaug, landskapsarkitekt

Mellom husene

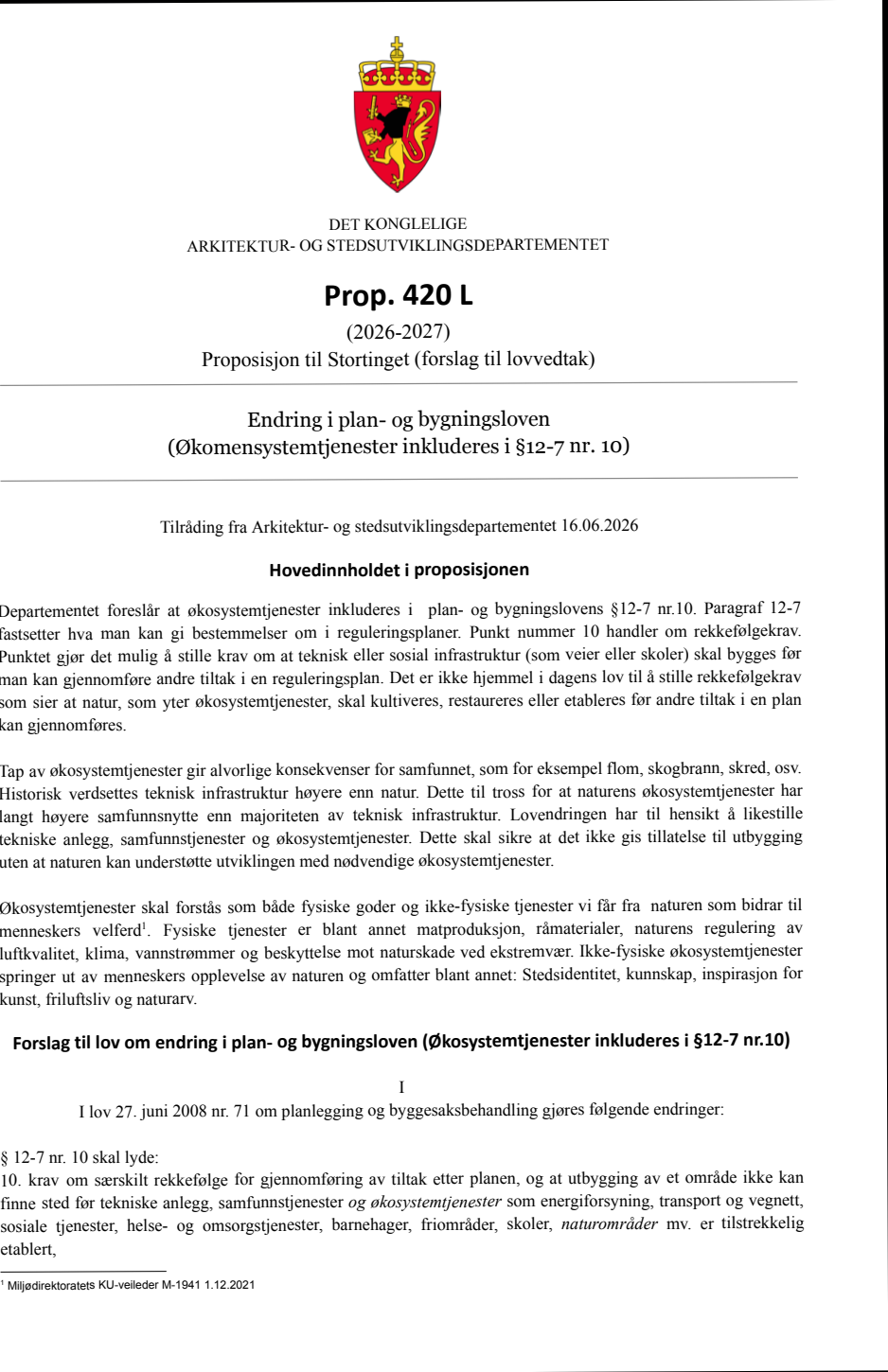
Sofie Randall King og Tara Lu Christensen Steihaug

«Mellom husene» presenteres som et postkort med et brodert motiv. Broderiet er enkelt og vakkert – noen få hus i et stort landskap. Uttrykket er abstrahert, men samtidig taktilt, og formidler en sterk stedstilhørighet. Forslaget lykkes mesterlig med å forene oppgavens to utfordringer: å gi et bilde av naturen som premiss på et konkret sted – Longyearbyen – og samtidig formulere en romlig idé gjennom teksten på baksiden. Hilsenen, fritt etter Christian Norberg-Schulz, setter prosjektet inn i en større diskusjon om forholdet mellom landskap og bebyggelse, og gir forslaget en ekstra dybde.

Baksiden er utnyttet med stor omtanke. Et svakt situasjonskart i bakgrunnen tilfører et nytt informasjonslag uten å konkurrere med teksten. Forslaget bruker postkortets format fullt ut, og gjør en stedsspesifikk problemstilling fra Longyearbyen til en universell fortelling om hvordan naturen kan være premissgiver for arkitekturen.

Løsningsforslag

Peder Brand, arkitekt

Vi må endre loven før loven
ender oss

Peder Brand

«Vi må endre loven før loven ender oss» er et forslag som med få, presist plasserte ord i eksisterende lovtekst endrer premissene for arealplanlegging.

I plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 10 tilfører forslagsstilleren tre ord: «...og økosystemtjenester ... naturområder...». Juryen diskuterte lenge forskjellen mellom å foreslå en helt ny lov, endre Grunnloven eller justere eksisterende regelverk. Nettopp derfor er dette grepet så overbevisende. Ved å innlemme økosystemtjenester og naturområder i plan- og bygningsloven åpnes det for å stille rekkefølgekrav om at disse skal kultiveres, restaureres eller etableres før andre tiltak i en plan kan gjennomføres. En slik hjemmel finnes ikke i dagens lovverk.

Forslaget er presentert som en autentisk proposisjon til Stortinget, men med en humoristisk vri der riksløven fremstår som arkitekt. Samtidig skisserer det en framtid hvor Norge har fått et eget Arkitektur- og stedsutviklingsdepartement.

Juryen mener dette er et enkelt, presist og potensielt svært virkningsfullt forslag – ett som fortjener å løftes videre inn i den offentlige samtalen om planlegging og naturforvaltning.

DET KONGLELIGE
ARKITEKTUR- OG STEDSUTVIKLINGSDEPARTEMENTET

Prop. 420 L
(2026-2027)
Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endring i plan- og bygningsloven
(Økomensystemtjenester inkluderes i §12-7 nr. 10)

Tilråding fra Arkitektur- og stedsutviklingsdepartementet 16.06.2026

Hovedinnholdet i proposisjonen

Departementet foreslår at økosystemtjenester inkluderes i plan- og bygningslovens §12-7 nr.10. Paragraf 12-7 fastsetter hva man kan gi bestemmelser om i reguleringsplaner. Punkt nummer 10 handler om rekkefølgekrav. Punktet gjør det mulig å stille krav om at teknisk eller sosial infrastruktur (som veier eller skoler) skal bygges før man kan gjennomføre andre tiltak i en reguleringsplan. Det er ikke hjemmel i dagens lov til å stille rekkefølgekrav som sier at natur, som yter økosystemtjenester, skal kultiveres, restaureres eller etableres før andre tiltak i en plan kan gjennomføres.

Tap av økosystemtjenester gir alvorlige konsekvenser for samfunnet, som for eksempel flom, skogbrann, skred, osv. Historisk verdsettes teknisk infrastruktur høyere enn natur. Dette til tross for at naturens økosystemtjenester har langt høyere samfunnsnytte enn majoriteten av teknisk infrastruktur. Lovendringen har til hensikt å likestille tekniske anlegg, samfunnstjenester og økosystemtjenester. Dette skal sikre at det ikke gis tillatelse til utbygging uten at naturen kan understøtte utviklingen med nødvendige økosystemtjenester.

Økosystemtjenester skal forstås som både fysiske goder og ikke-fysiske tjenester vi får fra naturen som bidrar til menneskers velferd¹. Fysiske tjenester er blant annet matproduksjon, råmaterialer, naturens regulering av luftkvalitet, klima, vannstrømmer og beskyttelse mot naturskade ved ekstremvær. Ikke-fysiske økosystemtjenester springer ut av menneskers opplevelse av naturen og omfatter blant annet: Stedsidentitet, kunnskap, inspirasjon for kunst, friluftsliv og naturarv.

Forslag til lov om endring i plan- og bygningsloven (Økosystemtjenester inkluderes i §12-7 nr.10)

I

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

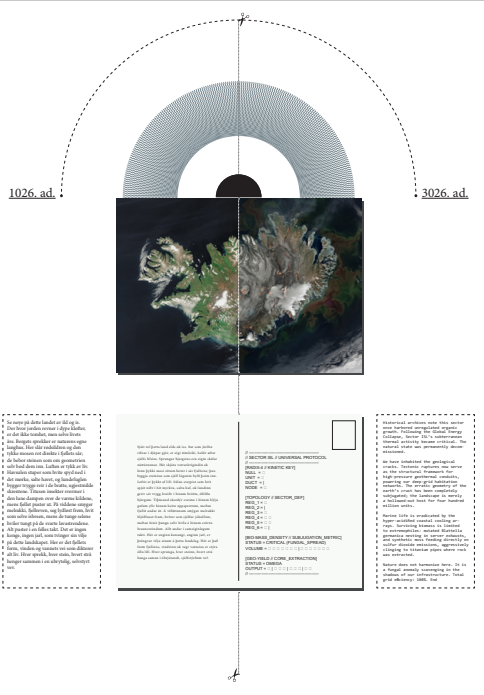
§ 12-7 nr. 10 skal lyde:

10. krav om særskilt rekkefølge for gjennomføring av tiltak etter planen, og at utbygging av et område ikke kan finne sted før tekniske anlegg, samfunnstjenester *og økosystemtjenester* som energiforsyning, transport og vegnett, sosiale tjenester, helse- og omsorgstjenester, barnehager, friområder, skoler, *naturområder* mv. er tilstrekkelig etablert,

¹ Miljødirektoratets KU-veileder M-1941 1.12.2021

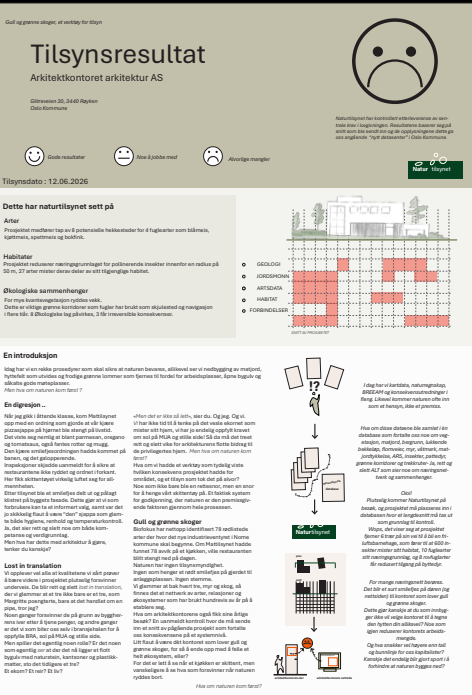
1.

2.

3.

4.

5.

6.

Hedrende omtale

Alle konkurranser

1.

Kling o ´ klokka

Audun Hellemo, arkitekt

Kristin Jahr Hilde, arkitekt

2.

Det blir bedre for

Adrian Hildrum, arkitekt

Kristian Kamp Iversen, landskapsarkitekt

3.

99 Problemer

Lala Tøyen, arkitekt/landskapsarkitekt

4.

Gull og grønne skoger

Andrea Woldstad, arkitekt

5.

Når menneskene er borte

Aleksander Weiss, landskapsarkitekt

6.

Det vi allerede har

Jørgen Stuenes, arkitekt

Materialer
Kling o´klokka
Løsningsforslaget bruker vinden som materiale til å danne lyd og en romlig tilstedeværelse utenfor kirka. Lyd som materiale kan både vekke og gi ro. Naturen bestemmer intensiteten. Klokkene symboliserer tid og er gjenkjennbare i alle religioner. Forslaget hedres for sin folkelighet og klarhet.

Bygninger
Det vi allerede har
Forslagsstiller hedres for innsats for å ha levert på tre av fire oppgaver. «Det vi allerede har» tar for seg Røyrvika i Time kommune i Rogaland og viser sammenheng fra hva et pilotprosjekt kan være til et sett planvettregler for distriktene. Forslagsstiller undersøker måter å fortette innenfor eksisterende boligområder og spesifikt supplere og dele opp innenfor det eksisterende, med utgangspunkt i typehuset «Jomahuset». Juryen håper forslagsstiller vil søke Husbanken om videre utforskning av Jomahuset.

Områder
Det blir bedre før
Forslaget har ikke klart å holde seg innenfor postkort-formatet, men gir et visuelt sterkt bilde av et før/nå/etter fra Island. Postkortet gir i tekst og bilde et historisk bilde av hvordan språk og natur har endret seg, og hvordan det kan se ut i fremtida. Forslaget viser hvordan vi beveger oss fra å forholde oss til naturen som noe i oss, til flater vi beskriver.

Systemer
99 problemer
Løsningsforslaget gir ikke bare et tydelig bilde av utfordringene vi står overfor – en sort vegg – men peker også på et mulig virkemiddel. Forslagsstiller presenterer idéen «Grønn nøkkel», formulert gjennom slagordet: «Betal for å ødelegge. Få betalt for å bevare.» Forslaget skisserer et naturkapitaltilskudd (NKT), der kommunenes naturregnskap kobles til statlige rammetilskudd, og plasserer ansvaret for ordningen hos Miljødirektoratet. Juryen diskuterte selve virkemiddelet og dets gjennomførbarhet, men lot seg imponere av den grundige analysen, den tydelige problemforståelsen og ambisjonen om å løfte naturforvaltning inn i den politiske debatten. 99 problemer hedres for et gjennomarbeidet og tankevekkende forslag, som juryen håper kan bidra til videre diskusjon.

Gull og grønne skoger
Forslaget er satt opp som en tilsynsrapport av et arkitektkontor, lik en rapport fra Mattilsynet på spisesteder, men med Naturtilsynet som avsender. «Naturen har ingen tilsynsmyndighet» skriver forslagsstiller. Det er en tale fra de prosjekterende, fra de som ønsker å gjøre «det riktige», men ikke har ryggdekning nok i dagens lovverk til faktisk å gjøre det. Forslaget har en humoristisk vri, men er alvorlig ment – hvor arkitektkontor får sine sure fjes (og kanskje blir stengt?) for sine byggeprosjekter som bygger ned naturverdier. Forslaget er interessant og prosjektspesifikt, men tilsynsrapporten går kun på arkitektkontoret – det måtte i så fall ha vært videreutviklet til å favne bredere. Forslaget hedres for å vise hvordan praksisendring kunne sett ut, og det er her det kanskje må begynne?

Når menneskene er borte
Diplomprosjektet «Når menneskene er borte» hedres for et flott arbeide. Prosjektet er ikke omarbeidet for å svare på oppgaven, men er sendt i sin helhet. Det er et omfattende materiale om en fraflyttet plass, Laukvika nær Tromsø. Forslagsstiller spør «Kan tid, nedbryting og gjenbruksdesign støtte lokale økosystemer- og potensielt fremtidig, menneskelig rekreasjon?» Forslaget viser hvordan materialer og eksisterende bebyggelse kan gå over til å være et myrdeponi og minnelund. måtte i så fall ha vært videreutviklet til å favne bredere. Forslaget hedres for å vise hvordan praksisendring kunne sett ut, og det er her det kanskje må begynne? Forslaget viser på en omsorgsfull måte hvordan man heller enn å motkjempe forfallet, ser på hvordan man kan rydde opp etter tidligere generasjoner og stimulere naturens egne nedbrytningsprosesser

Hvorfor arkitektkonkurranse?

Arkitektkonkurranser gir beslutningstakere et visuelt og faglig grunnlag for å utforske muligheter, utfordre etablerte løsninger og ta bedre beslutninger tidlig i prosessen. De skaper like konkurransevilkår om viktige oppgaver og mobiliserer arkitektfaglig kompetanse til å utvikle nye ideer, enten målet er et konkret byggeprosjekt eller ny kunnskap, politikk og praksis.

Særlig idékonkurranser gir rom for å undersøke spørsmål uten at løsningene er låst på forhånd. De kan utfordre etablerte sannheter, teste nye metoder og synliggjøre alternativer som ellers ikke ville blitt utviklet. Gjennom tegninger, modeller og fortellinger gjør arkitekter komplekse problemstillinger forståelige og diskuterbare.

En arkitektkonkurranse handler om helhetlig problemløsning: å forene sted, mennesker, natur, ressurser og samfunn i gjennomarbeidede forslag. Prosessen skaper engasjement, eierskap og et bredere beslutningsgrunnlag og bidrar til høyere kvalitet i både prosjekter og samfunnsutvikling.

Norske Arkitektkonkurranser (NAK) er den eneste publikasjonen i sitt slag, hvor norske arkitektkonkurranser dokumenteres systematisk og faglig. Her presenteres vinnerforslaget, premierte, innkjøpte og hedrede bidrag, sammen med juryens vurderinger. Publikasjonen dokumenterer konkurransene som faglige referanser og bidrar til læring, debatt og videre utvikling av arkitekturfaget.

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for over 4000 arkitekter. NAL arbeider for god arkitektur og stedsutvikling, og for å styrke arkitekturfagets rolle i utviklingen av et bærekraftig samfunn. Gjennom arbeid med anskaffelser, arkitektkonkurranser, fagutvikling og påvirkning av rammevilkår bidrar NAL til bedre beslutninger, høyere kvalitet og likeverdige konkurransevilkår.